

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementets hovedinstruks til Politiets sikkerhetstjeneste

Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet med virkning fra
20. mai 2019

Innhold

1	INNLEDNING	3
2	INSTRUKSENS VIRKEOMRÅDE OG FORHOLDET TIL ØKONOMIREGELVERKET	3
3	DEPARTEMENTETS STYRING AV PST	3
3.1.	JDS OVERORDNEDE ANSVAR	3
3.2.	PSTS SAMFUNNSOPPDRAK.....	3
3.3.	PSTS TILKNYTNINGSFORM, MYNDIGHET OG ANSVAR.....	3
3.4.	STYRINGSDIALOG OG KRAV TIL RAPPORTERING.....	4
3.5.	SÆRMØTER OG ANDRE MØTER	4
4	KRAV TIL PSTS INTERNE STYRING	4
4.1.	SJEF PSTS MYNDIGHET OG ANSVAR.....	4
4.2.	KRAV TIL PSTS PLANLEGGING, GJENNOMFØRING OG OPPFØLGING.....	5
4.2.1	<i>Planlegging</i>	5
4.2.2	<i>Gjennomføring og oppfølging</i>	5
4.2.3.	<i>Krav til PSTs internkontroll</i>	5
4.2.4.	<i>Krav til forvaltning og drift</i>	6
4.3.	BUDSJETTERING OG REGNSKAPSFØRING	6
4.4.	DELEGERING AV FULLMAKTER	6
4.5.	ETISKE RETNINGSLINJER FOR STATEN.....	6
4.6.	MEDIESTRATEGI	7

1 Innledning

Instruks om økonomi- og virksomhetsstyring er fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet (JD) 20. mai 2019 i medhold av Reglement for økonomistyring i staten (reglementet) § 3, 2. ledd og trer i kraft samme dato.

Formålet med instruksen er å beskrive samfunnsoppdraget til Politiets sikkerhetstjeneste (PST), beskrive myndighets- og ansvarsfordeling mellom JD og PST og fastsette krav til PST når det gjelder intern styring og kontroll.

2 Instruksens virkeområde og forholdet til økonomiregelverket

Økonomi- og virksomhetsstyringen i PST følger reglementet og Bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Reglementet og bestemmelsene gjelder i sin helhet. Instruksen er et supplement til og utdyper reglementet og bestemmelsene.

PST er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan. PST fører regnskap etter kontantprinsippet, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2.

3 Departementets styring av PST

3.1. JDs overordnede ansvar

JD fastsetter mål og resultatkrav for PST innenfor rammene av Stortingets vedtak og forutsetninger og har et overordnet ansvar for å påse at aktiviteter gjennomføres effektivt og med forsvarlig kontroll. JD tildeler årlig den økonomiske rammen og delegerer nødvendige fullmakter til PST.

Departementets øvrige ansvar og myndighet fremgår av bestemmelsene punkt 1.2.

3.2. PSTs samfunnsoppdrag

PST er et politiorgan med samfunnsoppdrag, myndighet og oppgaver i henhold til lov av 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 17 a-f, samt utfyllende regler om PSTs oppgaver, virksomhet og organisasjon fastsatt i Instruks for Politiets sikkerhetstjeneste av 19.08.2005 med hjemmel i politiloven § 29. PST er politifaglig og administrativt underlagt JD. Riksadvokaten har det overordnede ansvaret for etterforskning og straffesaksbehandling. Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) har påtalefaglig ansvar.

3.3. PSTs tilknytningsform, myndighet og ansvar

PST består av *Den sentrale enhet* (DSE) og elleve underliggende enheter, en i hvert politidistrikt. I Oslo politidistrikt har DSE ansvaret for tjenesteutførelsen. PST-enhetene i øvrige politidistrikter er organisatorisk og administrativt underlagt den enkelte politimester, integrert i politidistriktet. Politimesteren har ansvar for at enheten har rammebetingelser og for politidistriktets oppgaveløsning innenfor PSTs samfunnsoppdrag.

DSE har faglig ansvar for de lokale PST-enhetenes virksomhet. Dette fordrer at PST og Politidirektoratet (POD), som politimesterens overordnede, må ha god dialog om driften av og oppgaveløsningen i disse enhetene. POD skal påse at politidistiktens internkontroll knyttet til deres ansvar for de lokale PST-enhetene er forsvarlig.

I tillegg til forebyggende virksomhet, etterforskning og straffeforfølgning skal PST være faglig premissleverandør og gi innspill og beslutningsgrunnlag til JD og regjeringen innenfor PSTs

samfunnsoppdrag.

PST har en viktig rådgivende funksjon overfor JD og skal både på eget initiativ og etter bestilling fra departementet levere faglige innspill knyttet til departementets rolle som faglig sekretariat for politisk ledelse. PST skal, innenfor tilgjengelige ressursrammer, og hvor det anses hensiktsmessig, utføre opplærings- og veilednings-/informasjonsoppgaver overfor samarbeidende aktører. PST skal holde allmennheten nødvendig orientert om trusselbildet.

3.4. Styringsdialog og krav til rapportering

Styringsdialogen mellom JD og PST skal være i henhold til kravene i økonomiregelverket. Departementets styring av PST skjer skriftlig gjennom instruks og årlige tildelingsbrev, eventuelt etterfulgt av nummererte supplerende tildelingsbrev gjennom året. Dersom det ut fra sakens karakter er nødvendig å gi styringssignaler muntlig, skal dette følges opp skriftlig i etterkant. Mål, styringsparametere, resultatkrav, oppdrag og krav til rapportering fastsettes årlig i dialog med PST.

PST skal hvert tertial rapportere relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon, slik at departementet kan ivareta sitt styrings- og kontrollansvar, og statsråden sitt ansvar overfor Stortinget. Som ledd i rapporteringen skal PST måle eller vurdere egen mål- og resultatoppnåelse gjennom året. Årsrapporten skal være i henhold til fastsatte krav. Risikovurderinger og evalueringer skal inngå i PSTs rapportering. I forbindelse med større prosjekter og utviklingsarbeid skal det gjennomføres særskilte risikovurderinger, og departementet skal være orientert om risiko og mulige avvik. PST skal uten ugrunnet opphold informere departementet om alle saker av vesentlig betydning for virksomhetens styring og kontroll, også der saken ikke følger av tildelingsbrevet.

Tidspunkt og antall styringsdialogmøter fastsettes i det årlige tildelingsbrevet. PSTs risikovurderinger skal være tema i møtene. Dagsorden skal være avtalt på forhånd. Referat fra møtene er å anse som styringsdokumenter.

Styring og oppfølging av PST skjer i regi av Politiavdelingen i JD.

Det gjennomføres en årlig medarbeidersamtale mellom departementsråden og sjef PST, hvor Politiavdelingens ekspedisjonssjef deltar.

Det vises til Instruks til PST: Varslings- og informasjonsplikt, datert 2. februar 2017. Instruksen er gradert og gjengis derfor ikke her.

3.5. Særmøter og andre møter

Når saker krever oppfølging utover det som kan tas opp i forbindelse med ordinære etatsstyringsmøter, kan det etter behov avholdes særmøter i styringsdialogen. Departementet fører referat fra alle møter som inngår i styringsdialogen. I kraft av JDs rolle som faglig sekretariat for politisk ledelse, kan det i tillegg og etter behov, avholdes dialogmøter mellom PST og JD. Det skal ikke gis nye eller endrede styringssignaler i disse møtene, og det skal ikke gis rapportering av styringsinformasjon. Styringssignaler som er gitt i tildelingsbrev eller i styringsdialogmøter kan utdypes eller forklares.

Sjef PST har regelmessige møter med justis- og innvandringsministeren hvor formålet er informasjonsutveksling.

4 Krav til PSTs interne styring

4.1. Sjef PSTs myndighet og ansvar

Sjef PST er virksomhetsleder for DSE og har faglig ansvar for PSTs distriktsenheter. Sjef PST besikkes av Kongen på åremål for inntil 6 år. Etter utlysning kan en åremålstilsetting gjeatas med en periode på 6 år. Sjef PST kan uten oppsigelsesfrist sies opp av Kongen og har i så fall krav på lønn i inntil 6 måneder, jf. politiloven § 19. Sjef PST har ansvar for styringen av virksomheten innenfor gjeldende

rammer. I det ligger ansvar for å påse at virksomheten når de mål og innfrir de krav som er satt innenfor de budsjetter som er stilt til rådighet. Sjef PST skal sikre at virksomheten har systemer og rutiner for god styring, kontroll og oppfølging, og skal vurdere risiko og sårbarhet for hele virksomhetens ansvarsområde.

Sjef PST skal påse at regjeringens politikk gjennomføres i henhold til de mål og krav som stilles i tildelingsbrev og andre oppdrag gitt i styringsdialogen. Sjef PST har ansvar for at politiske vedtak, føringer og styringssignaler blir videreformidlet, konkretisert og fulgt opp.

4.2. Krav til PSTs planlegging, gjennomføring og oppfølging

PST skal fastsette instruks for egne aktiviteter innenfor rammen av denne instruksen, jf. reglementet § 3. I PSTs virksomhetsinstruks skal myndighet og ansvar defineres, herunder ansvarsforhold mellom sjef PST og øvrig ledelse, jf. bestemmelsene punkt 2.2.

PST skal ha intern virksomhetsstyring i tråd med bestemmelsene kapittel 2. Det skal foreligge en beskrivelse av hvordan intern virksomhetsstyring foregår, hvilke dokumenter som inngår og hvordan ansvaret er fordelt.

4.2.1 Planlegging

Jf. bestemmelsene punkt 2.3.1. skal PST planlegge slik at virksomheten når de mål og krav som er satt, foretar riktige prioriteringer og planlegger sin virksomhet i tråd med risiko og vesentlighet. Planene skal ha både ettårig og flerårig perspektiv, være gjenstand for jevnlig evaluering og justering, og de skal være dokumentert i et styringssystem.

4.2.2 Gjennomføring og oppfølging

PST skal foreta risikovurderinger som omfatter hele PSTs ansvarsområde. Risikovurderingene skal relateres til mål- og resultatkravene som er satt for virksomheten, og det skal vurderes om andre forhold som ikke dekkes av tildelingsbrevet bør inkluderes. God risikostyring skal bidra til måloppnåelse innenfor de budsjetterrammer som er stilt til disposisjon. Der hvor det vurderes å være høy risiko, skal risikoreducerende tiltak iverksettes. Det skal også gjøres vurderinger av om resterende risiko er akseptabel.

PST skal bruke evalueringer systematisk som del av virksomhetsstyringen, jf. reglementet § 16 og bestemmelsene punkt 2.6. Det skal gjennomføres evalueringer for å få informasjon om effektivitet, måloppnåelse og resultater innenfor hele eller deler av virksomhetens ansvarsområde og aktiviteter.

PST skal bidra aktivt til arbeidet i internasjonale organisasjoner på sitt fagfelt hvor Norge er med, og i øvrig bilateralt eller multilateralt samarbeid på saksfelt som særlig berører tjenesten. Videre forutsettes det at PST bidrar i internasjonale evalueringer innenfor relevante fagfelt. Det nærmere omfanget av og innholdet i deltakelsen fastlegges gjennom tildelingsbrevet og/eller i dialog med departementet.

PST skal følge opp merknader fra Riksrevisjonen og skal i styringsdialogen med departementet gjøre rede for hvordan merknader følges opp, herunder hvilke konkrete tiltak som er iverksatt, og forventet effekt av disse. Departementet skal alltid orienteres om saker fra Riksrevisjonen.

PST skal legge til rette for at EOS-utvalget kan utføre sine oppgaver og skal følge opp funn fra utvalgets kontrollvirksomhet. Departementet underrettes ved eventuell kritikk fra utvalget, og ellers ved behov.

4.2.3. Krav til PSTs internkontroll

PST skal ha en internkontroll som sikrer at krav til god forvaltning og sikker drift ivaretas i DSE og i PST-enhetene i distriktene. Internkontrollen skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av

sikkerhet for at PST når de mål som er fastsatt, har effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges, jf. bestemmelsene punkt 2.4. Den interne kontrollen skal være tilpasset PSTs egenart og være basert på risiko og vesentlighet. Risikovurderinger skal inngå som en integrert del av internkontrollen. Departementet skal underrettes umiddelbart om risiko og avvik av vesentlig betydning. PSTs system, prosesser og rutiner for internkontroll skal kunne dokumenteres.

PSTs internkontroll i PST-enhetene i politidistriktene skal tilpasses politimesterens internkontroll i distriktet på en slik måte at det er klart for PST-enhetens medarbeidere hvilket spor de skal følge ved eventuelle avvik og ved gjennomføring av den årlige gjennomgangen.

4.2.4. Krav til forvaltning og drift

PST skal ha god ledelse, hensiktsmessig organisering og systematisk tilnærming til forbedring, effektivisering og god ressursutnyttelse. Informasjonssikkerhet og sikkerheten til kritisk IKT-infrastruktur skal vies særlig oppmerksomhet. IKT-løsningene skal ha tilfredsstillende sikkerhet, både med hensyn til integritet, tilgjengelighet og konfidensialitet. IKT-utvikling skal gjennomføres i tråd med de til enhver tid gjeldende IKT-strategier for justissektoren, samt fellesføringer for IKT-relaterte investeringer i staten som beskrevet i årlige digitaliseringsrundskriv. Dersom PST beslutter å tjenesteutsette IKT-tjenester, skal det foreligge en dokumenterbar risikovurdering forut for beslutningen, jf. departementets brev om tjenesteutsetting (outsourcing) av IKT i justissektoren av 21. november 2017.

PST skal ha god sikkerhet, beredskap og evne til krisehåndtering. PST skal gjennomføre jevnlig ROS-analyser og årlige egevalueringer av sikkerhetstilstanden i henhold til tilsendt mal, ha nødvendige beredskapsplaner og gjennomføre årlige øvelser. Øvelser og alvorlige hendelser skal evalueres. Krisehåndteringsorganisasjonen skal raskt kunne etableres ved behov, og bidra i samhandling og helhetlig krisehåndtering. PST skal ved behov bistå departementet i planlegging, gjennomføring og oppfølging av øvelser, samt delta i nasjonale øvelser.

4.3. Budsjettering og regnskapsføring

PST skal følge felles standarder og systemer for budsjettering, regnskapsføring og betalingsformidling i staten, jf. bestemmelsene kapittel 3. PST har plikt til å føre regnskap som gir grunnlag for kontroll med disponeringen av gitte bevilgninger og grunnlag for analyser av virksomhetens aktiviteter. PST skal benytte gjeldende standard kontoplan for statlige virksomheter fastsatt av Finansdepartementet. PST skal orientere departementet om prosesser for anskaffelse av eller vesentlige endringer i økonomisystem på et tidlig stadium i planleggingen.

4.4. Delegering av fullmakter

Sjef PST har budsjettmyndighet og kan delegerer denne helt eller delvis til tilsatte på lavere nivåer, jf. bestemmelsene punkt 2.5.2. Delegering av budsjettmyndighet skal være skriftlig. PST skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjettmyndighet og skal i sitt styringssystem dokumentere hvordan fullmakter er delegert.

Departementet delegerer til assisterende sjef PST å forestå kontroll og godkjenning av utleggsrefusjoner og andre oppgavepliktige tilleggsytelser til sjef PST.

4.5. Etske retningslinjer for staten

JD forutsetter at PST med utgangspunkt i de etiske retningslinjene for statstjenesten, videreutvikler og styrker den etiske bevisstheten blant de ansatte, og slik legger et godt grunnlag for ledes og ansattes muligheter for etisk refleksjon. PST må vurdere behovet for å supplere med egne retningslinjer tilpasset virksomhetens behov og samfunnsoppdrag.

4.6. Mediestrategi

Alle virksomheter i justissektoren skal utarbeide rammeverk og strategier for kommunikasjon med publikum, media, organisasjoner og andre i tråd med statens kommunikasjonspolitikk.